

Світлана Локайчук

Техніки сторителінгу в освітньому компоненті «Фахова українська мова та академічна риторика»

На сьогодні актуальним є запит на впровадження нових методик навчання задля успішної майбутньої діяльності викладача закладу освіти та проведення наукової роботи. **Мета статті** – обґрунтувати доцільність застосування технік сторителінгу як інноваційної педагогічної технології для розвитку професійних мовно-комунікативних компетентностей магістрантів-філологів під час вивчення освітнього компонента «Фахова українська мова та академічна риторика». Дослідження ґрунтується на загальнонаукових методах аналізу, синтезу та міждисциплінарному підході до опису технік сторителінгу в конкретному освітньому середовищі.

Результати. У статті сторителінг розглянуто як комплексну педагогічну технологію, яка інтегрує знання з психології, лінгвістики, дидактики та риторики, зауважено, що це системний та усвідомлений прийом, який має чітку мету та прогнозований результат. Особлива увага приділяється ролі сторителінгу в підвищенні мотивації навчання студентів, дотриманні етичних принципів академічної доброчесності та культури наукової комунікації. Виділено ключові структурні компоненти історії: наявність персонажа, інтрига, сюжетність, а також важливість емоційного залучення та особливого моменту. У статті представлено конкретні методичні рекомендації щодо використання різних технік сторителінгу для презентації курсу (історії-провокації або кейси), розвитку критичного мислення (історії про особливі моменти або розвінчання міфів), формування мовно-комунікативних компетенцій (історії мети), пояснення складних концепцій («Вкладені цикли»), підтримання уваги слухачів під час академічних промов («Шлях угору», «У центрі подій», «Фальстарт», «Ідеї, що сходяться»). Хоча сторителінг є допоміжним інструментом, проте може бути ефективно застосований на різних етапах навчання та для вирішення різноманітних дидактичних завдань у філологічній освіті.

Висновки. Упровадження наративних технік в освітній процес значно підвищує мотивацію магістрантів до вивчення фахової мови та академічної риторики, допомагає формувати критичне мислення та ціннісні орієнтири в майбутній професійній діяльності магістрантів-філологів як внутрішньої умови подальшого інтелектуального та морально-етичного розвитку особистості.

Ключові слова: сторителінг, фахова мова, академічна риторика, філологічна освіта, навчальні технології, мотивація навчання, мовно-комунікативні компетенції.

Вступ

Освітній компонент «Фахова українська мова та академічна риторика» передбачає удосконалення професійних мовнокомунікативних і риторичних компетентностей здобувачів освітнього ступеня магістр

спеціальності 035 «Філологія» за освітньо-професійною програмою «Українська мова та література. Світова література». Першочерговою потребою сучасної освітньої практики у вищій школі вважаємо впровадження й аналіз ефективності сучасних технологій навчання здобувачів освіти. Розвиток світового й вітчизняного освітнього середовища, «детермінований інтенсивними соціальними процесами й широкодоступним інформаційним освітнім контентом» (Рудіна & Шванова, 2018: 27), зумовлює потребу оновлення традиційних методів, прийомів, технологій навчання.

На сьогодні актуальним є запит на застосування інноваційних методик навчання й удосконалення навичок комунікації задля успішної майбутньої діяльності викладача закладу вищої освіти та проведення наукової роботи. Успіх міжособистісної взаємодії та спілкування з аудиторією залежить від опанування сучасними інформаційними та комунікаційними технологіями, через упровадження в навчальний процес методів, які дозволяють «говорити і слухати» (Гич, 2015: 189). Формуванню фахової компетентності, досягненню комунікативних і когнітивних (академічних) цілей, мотивації студентів магістратури сприятиме використання технік сторителінгу в освітньому процесі.

Мета статті – обґрунтувати доцільність застосування технік сторителінгу як інноваційної педагогічної технології для розвитку професійних мовно-комунікативних компетентностей магістрантів-філологів під час вивчення освітнього компонента «Фахова українська мова та академічна риторика».

Методи й методики

Дослідження ґрунтується на загальнонаукових методах аналізу, синтезу та міждисциплінарному підході, що дає можливість на основі розрізнених даних із наукових джерел та власних спостережень сформувати цілісне уявлення про сторителінг як педагогічну технологію в конкретному освітньому середовищі. Застосовано також емпіричні методи, зокрема моделювання – для розроблення дидактичних сценаріїв використання сторителінгу на різних етапах освітнього процесу; класифікація – з метою систематизації технік та прийомів сторителінгу і його можливих застосувань у контексті фахової мови філологів; метод педагогічного спостереження – для встановлення доцільності окремих прийомів на основі фіксації реакцій студентів, їхньої активності та рівня залученості під час упровадження елементів сторителінгу на практичних заняттях.

Виклад основного матеріалу

Сторителінг (англ. storytelling: story – історія, telling – розповідати) – це комплекс інструментів, які доносять потрібну ідею,

думку за допомогою сюжетної розповіді. Головна особливість сторителінгу в тому, що історії нічого не нав'язують і не пропонують. Послухавши «правильну» історію, аудиторія сама зробить потрібний висновок і збереже в пам'яті набагато більше інформації (Маковецька-Гудзь, 2017). Водночас потрібно застерегти, що сторителінг не є універсальною освітньою технологією – він лише ефективно доповнює методичний комплекс формування професійної компетентності студентів (Рудіна & Шванова, 2018: 29).

Методику сторителінгу як технологію швидкого навчання нових працівників та підвищення ефективності компанії розробив керівник корпорації США «Armstrong International» Девід Армстронг. Своїми напрацюваннями, успішно випробуваними на власному досвіді, автор поділився у книзі «Managing by Storying Around: A New Method of Leadership» (1992). Суть сторителінгу в цій праці лаконічно можемо сформулювати так: найкращий спосіб презентувати власну ідею або себе, передати знання чи мотивувати до діяльності – просто розповісти історію. Девід Армстронг спирався на відомий психологічний чинник: історії, на відміну від директив та правил, асоціюються з особистим досвідом, вони «вмикають» асоціативне мислення, сприяють візуалізації поставлених цілей, а тому більше впливають на зміну поведінки людей.

Дослідження сторителінгу як педагогічної технології охоплюють низку напрямків: М. Россітер вивчав наративний підхід у навчанні дорослих з акцентом на життєві та автобіографічні історії; Л. Панченко та Л. Тимчук аналізували цифрові інструменти сторителінгу на освітніх платформах для студентів. Питання сторителінгу у викладацькій діяльності розглядали Ю. Маковецька-Гудзь, М. Рудіна та О. Шванова, а його застосування під час вивчення окремих навчальних дисциплін – Г. Гич, К. Симоненко, Г. Марниченко та інші.

Сторителінг є природним і водночас результативним інструментом, який спроможний надати освітньому процесові особливої якості, мотивувати студентів, донести інформацію так, щоб вона запам'яталася, і, зрештою, досягнути вищих результатів навчання. Ця спеціальна методика створення цікавої сюжетної розповіді корелює із завданнями курсу «Фахова українська мова та академічна риторика», які полягають в тому, щоб навчати магістрів ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу та опанувати прийоми запобігання ризикам комунікації; складати різножанрові

твори академічного та педагогічного красномовства; виробити вміння успішно презентувати результати свого дослідження у виступах на конференціях, захистах кваліфікаційних робіт. Вміла розповідь історій зі «змістом» – прийом непрямого впливу на цільову аудиторію, що активізує емоційну, когнітивну, мотиваційну діяльність слухачів.

На першому занятті під час презентації силабусу освітнього компонента ознайомлюємо студентів зі структурою, змістовими модулями, типами завдань для самостійної роботи, політикою оцінювання та кодексом академічної доброчесності. Зауважимо, що презентація – один із найбільш очевидних варіантів комунікації з аудиторією для використання сторителінгу, оскільки останній може бути застосований на кількох рівнях, зокрема замість переліку тем запрошуємо до цікавої інтелектуальної подорожі, яка одразу занурить студентів у світ майбутніх знань. Розпочати вступне слово можна з короткої історії-провокації або кейсу, що демонструє актуальність та практичну цінність фахової мови, наприклад, як вдало написана наукова стаття чи грантова заявка з бездоганним академічним викладом принесла визнання або фінансування проєкту.

Сторителінг під час презентації курсу виконує декілька функцій, зокрема пропагандистську, комунікативну, об'єднувальну, мотивувальну, є засобом переконання і впливу. На цьому етапі сторителінг, який поєднує основи лінгвістики, психології, педагогіки, риторики та акторської майстерності, розширює арсенал засобів мотивації студентів, підкріплює імідж лідера, яким виступає викладач.

Відповідно до технології сторителінгу, до ознак якісної історії належать її актуальність та своєчасність, доречність, відповідність цільовій аудиторії, реалістичність, динамічність та новизна. Правдива історія особистої траєкторії успіху викладача з її перипетіями, несподіваними поворотами, моментом зневіри у своїй здатності написати якісну, «читабельну» статтю, про неочікувані критичні зауваження опонентів і відчуття самоповаги та гордості, коли визнано наукову новизну і вартісність дослідницької роботи, здатна надихнути студентів на новий складний проєкт, мотивувати до науково-навчальної діяльності. Така історія багатовимірною – вона передбачає «подальший розвиток у розмірковуваннях реципієнта, дозволяє робити висновки, зберігає ключові змісти при багаторазовому переповіданні» (Побідаш, 2019: 147).

У будь-якій історії є декілька основних складників: наявність персонажа / персонажів, інтрига, сюжетність. Дійовий спосіб поєднати досвід персонажа історії з досвідом слухачів полягає в тому, щоб додати емоцій. Результативність історії залежить від здатності та готовності поділитися тим, що відчував оповідач, коли відбувалася описувана подія. Йдеться не про драматизм чи якісь особливі враження, а саме про фіксацію емоційної напруги в розповіді, наприклад: *Під час написання першої статті мене бентежив мій словниковий запас, якого було недостатньо, щоб проаналізувати зібраний матеріал; Я не була впевнена, що впораюсь із хвилюванням під час виступу; Ця тема мене особливо цікавила, працюючи над нею, я відчувала драйв тощо.* Коли ми емоційно відкриті (навіть вразливі) перед своєю аудиторією, то контактуємо з нею на рівні взаємної довіри, заохочуючи обмінюватись ідеями.

Особливого значення набуває інтонація та емоції, переживання оповідача, психологічні паузи, які впливають на почуття слухачів, обставини і місце дії, головний персонаж (науковець), який долає труднощі, і сама тема історії, яку визначаємо як історію мети. Кіндра Холл виокремлює 4 компоненти ефективної історії мети: 1) упізнавані характери; 2) специфічні деталі; 3) справжні емоції; 4) особливий момент (Холл, 2020: 142–146).

Історія мети – це історія про людину, яка здобула досвід чи засвоїла життєвий урок, тобто передусім викладач розповідає про себе або про когось із колег, хто був у подібній ситуації, як і теперішні студенти 1 курсу магістратури, які тільки починають працювати над своїм першим великим проєктом – дослідницькою кваліфікаційною роботою. Важливим моментом на цьому етапі є вибір напрямку дослідження, готовність до глибокого занурення в тему і довіра до власних наукових зацікавлень. Прикладом застосування сторителінгу замість дидактичних настанов може бути історія, запропонована викладачем: *Навчалась у нас магістрантка, яку звали Іванна. Вона обожнювала читати. Проте часто її цікавило, чому саме такі слова використовує автор, щоб передати настрій, описати події чи конструювати діалоги. Коли настав час обирати тему для магістерської роботи, Іванна вагалася. Деякі її колеги писали роботи з дискурсивного аналізу, інші – з когнітивної лінгвістики, а хтось заглиблювався в термінологію. Все це було важливим, але їй здавалося, що вони пропускають щось найцікавіше. Одного разу, перечитуючи улюблений твір сучасного українського*

письменника, вона натрапила на, здавалося б, звичайний опис осіннього пейзажу. Але кожне речення було наповнене такою меланхолією, такою пронизливою тугою, що в Іванни перехопило подих. Вона почала аналізувати: які епітети відібрав автор, як побудовані речення, як часто повторюються певні звуки. І раптом зрозуміла: саме ці, на перший погляд, дрібні деталі творили неймовірну атмосферу. Тоді і з'явилась ідея дослідження: лінгвостилістичний аналіз прози певного автора чи періоду. Ключем до декодування персонажів в історії мети є специфічні деталі (ім'я, хобі), у використанні певних слів, в реакціях на ситуації, що знайомі аудиторії та пов'язують її з оповідачем.

Історія буде більш переконливою, якщо міститиме особливий момент, який привертає увагу, як наприклад, певне специфічне місце чи час. Особливий момент – це точка перетину того, що раніше сприймалося як нормальне, і моменту, коли відбувається раптова зміна уявлення про щось на протилежне. Під час наукового пошуку таким особливим моментом може стати сумнів у достовірності наведених даних чи в надійності джерела інформації. Наприклад, вивчаючи тему «Мовна і поведінкова культура спілкування в академічному середовищі», студенти знаходять на сайтах статистику, за якою 55% ефективності усного спілкування припадає на невербальні засоби, 38% – на інтонацію, тембр, тон голосу і лише 7% залежить від власне вербальних засобів, тобто фактично сказаних слів. Така статистика в аудиторії зазвичай не викликає заперечень до того моменту, коли викладач чи хтось із студентів не поставить запитання: чи справді слова становлять лише 7% відсотків змісту усного повідомлення? Цей особливий момент критичного сприйняття наведених даних спонукає до «розслідування», яке підтвердить або спростує зазначену інформацію. Інтерактивна презентація дає можливість переглянути створений з використанням цифрового сторителінгу відеоролик «Busting the Mehrabian Myth» (Розвінчання міту Меграбіяна), у якому за допомогою засобів анімації створено історію, що спростовує провідну роль невербальних засобів у спілкуванні (<http://www.creativityworks.net/>). Та й сам професор Каліфорнійського університету Альберт Меграбян попереджав, що результати проведених ним експериментів неправильно витлумачені й спотворені, оскільки йшлося лише про інтерпретацію емоційно насажених фраз, наприклад, реакцію на похвалу, сказану грізним чи сердитим тоном або із застосуванням загрозливих жестів (тоді

справді «зчитується» передусім міміка та інтонації). Насправді успіх спілкування залежить від змісту тієї інформації, яку потрібно донести своїм слухачам, невербальні засоби мають лише допоміжне значення. Саме повідомленнями, сформульованими вербально, передаємо ідеї, пояснюємо теорії, трактуємо складні поняття, розповідаємо історії, навчаємо, описуємо відкриття тощо.

На заняттях курсу важливо, щоб не тільки викладач використовував техніки сторителінгу, а й студенти мали можливість самі придумувати і розповідати історії, оперуючи при цьому фаховими знаннями. Під час розгляду теми «Мовнокомунікативна компетенція науковця і викладача. Академічна доброчесність» звертаємо увагу на те, що в університеті відповідно до Кодексу академічної доброчесності недопустимі жодні форми порушення етики академічних взаємовідносин: присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, недбайливе цитування, відсутність / брак поваги до учасників освітнього процесу тощо. Пропонуємо поговорити чесно про нечесність, зокрема створити історію-рефлексію на виявлений плагіат у змодельованій нами ситуації, наприклад: *Одного погожого дня випадково на сайті натрапляєте на знайому до останньої коми статтю, написану вами нещодавно. Проте ця стаття має бути в іншому науковому збірнику. Чому ж вона тут? Переглядаєте ще раз: ось і приклади, і висновки ваші. От тільки прізвища вашого нема – автор інший. У своїх імпровізаціях студенти емоційно реагують на описану ситуацію, пропонують дії щодо захисту авторського права та покарання за інтелектуальну крадіжку, отримуючи у такий спосіб специфічне «щеплення» від плагіату.*

Історії про те, що академічна доброчесність є фундаментом для розвитку філологічної науки необхідні для формування чіткого усвідомлення серйозності порушень, усвідомлення, що плагіат – це не просто списування, а крадіжка інтелектуальної власності та руйнування довіри. Важливо в таких історіях наголосити, що без довіри до джерел, без чесного дослідження та інтерпретації, сама суть філології (робота з текстами, їх аналіз, створення нових знань) втрачає сенс.

Техніки сторителінгу застосовуємо, опрацьовуючи змістовий модуль «Культура усного фахового міжособистісного спілкування», оскільки вміння цікаво розповісти свою історію необхідне на співбесіді, під час розмови з колегами, проведенні лекції, виступу-презентації. У навчальному процесі можливостями сторителінгу

послугується викладач або студент / студенти, крім того, історія також може бути створена в аудиторії як складник рольової гри. Розглядаючи питання про види бесід, зокрема про особливості співбесіди, студенти розігрують сюжетні сценки: моделюють поведінку «претендента на вакантну посаду», пропонують варіанти відповідей на неочікувані запитання «менеджера з рекрутації кадрів». Такі історії сприяють формуванню орієнтовної моделі поведінки у спеціальних комунікативних ситуаціях, ознайомлюють із варіантами мовленнєвих дій, виробляють навички їх комбінувати і знаходити нові рішення.

У змістовому модулі «Жанрові різновиди академічної й педагогічної риторики» особливу увагу звертаємо на підготовку, структурування тексту, логічну зв'язність (переходи), формулювання тез, добір аргументів, використання риторичних фігур та виголошення академічної промови. Сторителінг – один із прийомів активізації уваги аудиторії в академічному просторі. Академічний виклад часто оперує абстрактними поняттями, теоріями та складними концепціями. Історія дає дозволяє перевести ці абстракції в конкретний, зрозумілий контекст. Вона показує, як правило чи теорія працює в реальному житті, роблячи її значущою для слухача. Крім цього, академічні доповіді часто монотонні, особливо якщо вони насичені термінологією. Коротка історія змінює темп викладу, дає можливість аудиторії «перезавантажитися» і знову сфокусуватися на теорії.

Виокремлюють декілька технік сторителінгу, зокрема, для біографічних / автобіографічних історій доцільно використати техніку з образною назвою «Шлях угору», яка містить моделі вирішення проблем та подолання перешкод на шляху оповідача. Подолати «кризу уваги» слухачів допоможе застосування техніки «У центрі подій», тобто історія, яка розпочинається з кульмінації, зіткнення інтересів чи конфлікту.

Класичним прикладом використання технік сторителінгу в епідейктичній академічній промові є виступ американського підприємця і винахідника Стіва Джобса перед випускниками Стенфордського університету 2005 року, на початку якого він декларує неофіційний та відвертий стиль спілкування з аудиторією: *Сьогодні мені хочеться вам розповісти три історії зі свого життя, нічого особливого, просто три історії і все* (<https://www.youtube.com/watch?v=8DtOXNd4p5E>). Зауважимо, що історій насправді більше і вони побудовані з використанням техніки

сторителінгу «Фальстарт» – кожна історія розпочинається як розповідь з очікуваним сюжетом, проте потім відбувається щось непередбачуване. Подальший розвиток подій спонукає сприймати розповідь під іншим кутом зору. Техніка допомагає донести думку, що історія успіху не лінійна і проблеми, які раз у раз виникають, потребують гнучкого підходу до їх вирішення. У назві першої історії Стіва Джобса «About connecting the dots» (в перекладах українською мовою подано варіанти: «Про з'єднання точок», «Про ланки одного ланцюга») відображена ще одна техніка сторителінгу – «Ідеї, що сходяться», суть якої полягає тому, що дві або кілька історій, які спочатку між собою не пов'язані, зрештою об'єднує одна мета.

Працюючи над темою «Академічна лекція як жанр усного мовлення», звертаємо увагу на те, що використання сторителінгу в лекції з мовознавства / літературознавства робить процес навчання інтерактивним, привабливим та сприяє запам'ятовуванню матеріалу. Історія в академічній лекції – це розповідь про відкриття, про наукові дискусії в різні історичні періоди, про розбіжності в поглядах на певну наукову проблему. На наш погляд, доречним в лекції буде використання такої техніки сторителінгу, як «Вкладені цикли», коли в окремих історіях втілено одну концепцію, зокрема, цикл розповідей про створення та еволюцію термінів для номінації наукових понять. Так, в лекції з морфології доречною буде історія про становлення термінів на позначення відмінків сучасної української мови. Таку розповідь, як і будь-яку історію про відкриття, найкраще розпочати з кульмінації, а після цього розповісти про минулі і подальші події, наприклад: *Чи знаєте ви, коли з'явилися назви відмінків в українській мові? Щоб відповісти на це запитання потрібно знайти архівні документи початку ХХ ст., зокрема праці Агатангела Кримського. Справа в тому, що з другої половини ХІХ ст. у граматиках української мови для позначення відмінків використовували порядкові номери (відмінок перший, другий, третій і далі) та запитання до них. Одночасно старослов'янські терміни поступово витіснялися створеними на власній мовній основі, наприклад, у статті «Деякі непевні критерії для діалектологічної класифікації староруських рукописів» (1906 р.) А. Кримський послуговується такими назвами відмінків: іменительний, родительний, винительний, давальний, орудний, місцевий. Проте вже в «Граматичі» 1907 р. вчений-поліглот з тонким відчуттям слова замінює терміноодиниці з суфіксом –тель- створеними ним неонімами та дотримується*

традиції нумерувати відмінки. Ця система номінацій мала такий вигляд: відмінок називний (перший), родовий / частковий (другий), давальний (третій), знахідний (четвертий), кличний (п'ятий), орудний (шостий), місцевий (сьомий) (Локайчук, 2017: 95).

Техніку «Вкладені цикли» доцільно, на наш погляд, використовувати, щоб «розкласти» складні академічні концепції на зрозумілі й образні історії, що полегшують їхнє сприйняття. Можна запропонувати студентам завдання створити такі історії, зокрема, використовуючи техніку сторителінгу, пояснити поняття «інтертекстуальність». Сюжетність розповіді потребує застосування метафор, персоніфікації, як наприклад, в історії про «таємні розмови між книгами», де одна книга «підморгує» іншій (алюзія) або «цитуює» своїх попередників, створюючи нові смисли.

У курсі передбачено захист мініпроєкту, який є адекватною заміною однієї модульної контрольної роботи. Це виступ-презентація на тему «Видатний український мовознавець /літературознавець з Волині». На тренінгу, презентуючи свій проєкт, студенти часто вдаються до використання інтриги. Прикладом оригінальної інтриги слугує історія, яку наводить письменник Іван Малкович у вступі своєї промови, виголошеній на церемонії вручення йому Національної премії України імені Тараса Шевченка: *В середині 1980-х улюбленою розвагою кількох молодих поетів була, зокрема, й така: комусь із «непосвячених» ми цитували певні знакові рядки і просили відгадати, хто їх написав. От, наприклад: «Слова дощем позамивались... І не дощем, і не слова...». Люди називали і Вінграновського, і ще когось – найначитаніші припускали, що це Еліот чи Сен-Жон Перс... І як солодко було відкривати їм, що це – Шевченко! І що «Ми восени такі похожі хоч капельку на образ Божий» чи, скажімо, «Готово! Парус розпустили...» – це теж Шевченко* (<https://www.youtube.com/watch?v=pY5GmIBLITw>).

Сторителінг є надзвичайно ефективним інструментом, оскільки він допомагає не лише засвоїти теоретичні засади красномовства, а й розвинути практичні навички переконливого та цікавого виступу. Наприклад, на практичному занятті «Прийоми активізації уваги слухачів», замість сухого визначення, студент розповідає історію про оратора, який «зачаровував» публіку, повторюючи на початку кожного речення ключову фразу (анафора), або як політик «замаскував» свою критику під виглядом похвали (іронія), що призвело до несподіваного ефекту.

Загалом, техніки сторителінгу під час опрацювання тем з академічної риторики трансформують навчання у практичну діяльність – спонукають застосовувати здобуті знання, створюючи яскраві та переконливі виступи. Уважаємо, що взірці історій, використані під час викладання освітнього компонента, «піднімають планку» вимог до якості підготовки практичних занять, самостійної роботи студентів, мініпроектів на вищий рівень.

Наукова новизна

Вперше у вітчизняній лінгводидактиці зроблено системний аналіз дидактичного потенціалу сторителінгу в контексті викладання освітнього компонента «Фахова українська мова та академічна риторика», зацентровано на його ролі у поглибленому засвоєнні складних лінгвістичних явищ, підвищенні мотивації, формуванні академічної доброчесності та критичного мислення здобувачів вищої освіти. Розроблено конкретні методичні рекомендації із застосування сторителінгу як інноваційної педагогічної технології для розвитку професійних мовно-комунікативних компетентностей магістрантів-філологів.

Висновки

Отже, застосування технік сторителінгу в освітньому компоненті «Фахова українська мова та академічна риторика» умотивоване передусім психологічними чинниками: історії більше захоплюють і легше асоціюються з особистим досвідом, ніж правила або настанови. Вони підвищують рівень навчальних досягнень, сприяють розвитку професійних та особистісних навичок здобувачів вищої освіти. Запропоновані методичні рекомендації щодо використання різних видів історій орієнтовані практично та уможливлюють ефективну інтеграцію сторителінгу у викладання, надаючи освітньому процесові динамічності та наочності. Поєднуючи здобутки психології, лінгвістики, дидактики та риторики, сторителінг стає незамінним інструментом для викладача філологічних дисциплін.

Упровадження наративних технік в освітній процес значно підвищує мотивацію магістрантів до вивчення фахової мови та академічної риторики, допомагає формувати ціннісні орієнтири в майбутній професійній діяльності філологів як внутрішньої умови подальшого інтелектуального та морально-етичного розвитку особистості.

Перспективним, на наш погляд, є дослідження потенціалу цифрового сторителінгу (Digital Storytelling) – подкастів,

інтерактивних відео, віртуальної реальності – для підвищення залученості студентів та адаптації навчального матеріалу до сучасних освітніх платформ.

Література

- Гич, Г. (2015). Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*, № 4 (51), 188–191.
- Локайчук, С. (2017). Термінологічні питання в публікаціях академіка Агатангела Кримського. *Лінгвостилістичні студії: науковий журнал*, 7, 91–100.
- Маковецька-Гудзь, Ю. (2017). Storytelling в педагогічній практиці: розвиток комунікативного потенціалу. <http://kumlk.kpi.ua/sites/default/>.
- Побідаш, І. (2019). Сторітелінг: ознаки «гарної» історії. *Обрії друкарства: науковий журнал*, 1 (7), 144–150.
- Рудіна, М., Шванова, О. (2018). Технологія сторітеллінгу в системі формування фахової компетентності майбутніх перекладачів. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*, 38, 26–30.
- Холл, К. (2020). *Сторітелінг, який не залишає байдужим* / переклад з англ. О. Олійник. Київ: Yakaboo Publishing.
- Rossiter, M. (2002). Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning. *Educational Resources Information Center*. 241. <http://www.calpro-online.org/eric/docs/dig241.pdf>

References

- Hych, H. (2015). Storitelinh yak innovatsiina metodyka formuvannia movnoi kompetentnosti uchniv ZNZ [Storytelling as an innovative method of forming the language competence of students of secondary schools]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedagogichni nauky*, 4 (51), 188–191 (in Ukrainian).
- Lokaichuk, S. (2017). Terminologichni pytannia v publikatsiiakh akademika Agatangel Krymskoho [Terminological issues in the publications of Academician Agatangel Krymsky]. *Lingvostylistychni studii: naukovyi zhurnal*, 7, 91–100 (in Ukrainian).
- Makovetska-Hudź, Yu. (2017). Storytelling v pedahohichnii praktytsi: rozvytok komunikatyvnoho potentsialu [Storytelling in pedagogical practice: Development of communicative potential]. <http://kumlk.kpi.ua/sites/default/> (in Ukrainian).
- Pobidash, I. (2019). Storiteling: oznaky «harnoi» istorii [Storytelling: Signs of a «good» story]. *Obrii drukarstva: naukovyi zhurnal*, 1 (7), 144–150 (in Ukrainian).
- Rudina, M., & Shvanova, O. (2018). Tekhnolohiia storytellinhu v systemi formuvannia fakhovoi kompetentnosti maibutnikh perekladachiv [Storytelling technology in the system of professional competence formation for future translators]. *Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchikh navchalnykh zakladakh*, 38, 26–30 (in Ukrainian).
- Hall, C. (2020). *Storiteling, yakyi ne zalyshaie baiduzhym* / perекlad z anhl. O. Oliinyk [Stories that stick: How storytelling can captivate customers, influence audiences, and transform your business (O. Oliinyk, Trans.)]. Kyiv: Yakaboo Publishing (in Ukrainian).

Rossiter, M. (2002). Narrative and Stories in Adult Teaching and Learning. *Educational Resources Information Center*. 241. <http://www.calpro-online.org/eric/docs/dig241.pdf> (in English).

Svitlana Lokaichuk. Storytelling techniques in the educational component «Professional Ukrainian Language and Academic Rhetoric». Today, there's a pressing demand for the implementation of new teaching methodologies to ensure the successful future activity of university lecturers and the effective conduct of scientific work. The article's goal is to substantiate the feasibility of applying storytelling techniques as an innovative pedagogical technology for developing the professional language and communication competencies of Master's students specializing in philology while studying the educational component «Professional Ukrainian Language and Academic Rhetoric». The research is based on general scientific **methods** of analysis, synthesis, and an interdisciplinary approach to describe storytelling techniques within a specific educational environment.

Results. The article examines storytelling as a comprehensive pedagogical technology that integrates knowledge from psychology, linguistics, didactics, and rhetoric, noting that it is a systematic and conscious technique with a clear goal and predictable outcome. Particular attention is paid to the role of storytelling in increasing student learning motivation, adhering to ethical principles of academic integrity, and fostering a culture of scientific communication. Key structural components of a story are identified: the presence of a character(s), intrigue, plot, as well as the importance of emotional engagement and a special moment. The article presents specific methodological recommendations for using various storytelling techniques for course presentation (provocation stories or case studies), developing critical thinking (stories about special moments or debunking myths), forming language and communication competencies (purpose-driven stories), explaining complex concepts («Nested cycles»), and maintaining audience attention during academic speeches («The uphill path», «In the thick of it», «False start», «Connecting dots»).

Conclusions. The implementation of narrative techniques in the educational process significantly increases Master's students' motivation to learn professional language and academic rhetoric. It also helps to form critical thinking and value orientations in the future professional activity of philology Master's students as an internal condition for their further intellectual and moral-ethical personal development.

Key words: storytelling, professional language, academic rhetoric, philological education, teaching technologies, learning motivation, language and communication competencies.

Локайчук Світлана Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки; <https://orcid.org/0000-0001-9566-7307>; lokaychuk.svitlana@vnu.edu.ua